

Oppdragsgiver
Trøndelag fylkeskommune

Rapporttype
Notat

2018-10-06

REGULERINGSPLAN

ØSTMARKA SYKEHUS

NY SIKKERHETSAVDELING

NOTAT

TRUEDE ARTER OG NATURTYPER

Ortofoto av Østmarka sykehus med tomte for sikkerhetsavdelingen. Vi ser reguleringsgrensen med tykk strek og forslag til byggegrense (stiplet), grense for terrenginngrep (større stipling) og bygningsomriss for det valgte prosjektet.

Oppdragsnavn: Østmarka sikkerhetsavdeling - reguleringsplan
Dokument nr.: 2
Filnavn: Truede arter og naturtyper – notat

Revisjon	000	001	002	003
Dato	2018-10-06			
Utarbeidet av	Tor Nilssen			
Kontrollert av				
Godkjent av				

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder

INNHOLD

1.	FORORD	4
2.	NATURTYPER.....	5
2.1	Skogen	5
2.2	Truede arter	7
2.3	Tiltak for å sikre naturmarka	10

1. FORORD

Reguleringsplanen for nytt sikkerhetsbygg ved Østmarka sykehus er vurdert å komme under utredningsplikt etter forskrift om konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven av 1.7.2009.

I kommunens dokument *Østmarka, Gnr/bnr 413/122, 104 og 105 m.fl. - detaljregulering* står det blant annet følgende:

Planprogram og konsekvensutredning

Reglene for planprogram og konsekvensutredning gjelder for dette planarbeidet. Det skal utarbeides konsekvensutredning fordi tiltak i planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Byplankontoret mener at KU-forskriften utløser krav om konsekvensutredning etter § 8 a) reguleringsplaner for tiltak i vedlegg II, 11 j) bygg for offentlig tjenesteyting under 15 000 m², da det konkrete tiltaket ikke er konsekvensutredet i en tidligere plan og det er knyttet usikkerhet til om planen vil være i samsvar med denne tidligere planen.

På nåværende tidspunkt er det uklart for planmyndigheten om tiltaket kan få vesentlige virkninger etter § 10, siden det i planforslaget foreløpig ikke er redegjort for hvor mye av området som planlegges bygget. Det er uklart hvordan ny bebyggelse vil forholde seg til eksisterende fredet bebyggelse og kulturmiljø, og til de verdifulle naturtypene i og tett opptil planområdet. Slik prosjektet er illustrert per i dag er det byplankontorets oppfatning at tiltaket vil kunne få slike virkninger at det må behandles etter KU-forskriften.

Av utløsende kriterier i § 10 vurderes dette av planmyndigheten til å kunne omfatte følgende:

- *Områder og kulturmiljø fredet etter kulturminneloven (a)*
- *Truede arter eller naturtyper, verdifulle landskap, verdifulle kulturminner og kulturmiljøer (b).*

Etter å ha vurdert situasjonen i forhold til naturtyper, mener vi at det neppe er grunnlag for en fullstendig KU vedr. truede arter og naturtyper. I all hovedsak vil den delen av det regulerte området for sikkerhetsbygget som skal bebygges bli liggende på et areal som i dag er fulldyrket mark. Kun i tomtas ytterområder vil det bli begrensede inngrep i natur/skogsmark. Skogsmarka ved Østmarka ansees ikke å være en truet naturtype, slik det er dokumentert nedenfor.

I Naturbase er det registrert ett treslag – bergasal – og en fugleart – kornkråke – som ansees som truet/rødlistet. Det vises her til omtale nedenfor.

Området ble befart og fotodokumentert 2. oktober 2018.

Trondheim, 06.10.2018

Tor Nilssen

Senior landskapsarkitekt - Rambøll

2. NATURTYPER

Det regulerte tomteområdet er i hovedsak dyrket mark. Som en øy i denne delen av planområdet ligger bygg 08 med tilhørende hage/parkskog. Det nye bygningskomplekset for sikkerhetsbygget vil iflg. forslag til reguleringsplan i hovedsak bli oppført på området som i dag er dyrket mark. Noen terrengtilpasninger i byggets ytre områder vil imidlertid medføre noe inngrep i skogen og dens randsone omkring åkerjorda. Utenfor byggeområdet er det foreslått regulert en hensynssone – *hensyn grønnsstruktur*. Denne sonen er viktig for at denne skogsmarka blir sikret for framtiden. Skogen her er en viktig grønn landskapsvegg som arronderer sykehusområdet mot øst.

Når vi sammenligner fotos fra sykehusets første tid med bilder fra dagens situasjon, ser vi at skogens randsone har spist seg noe inn over den opprinnelige dyrkamarka (jfr. foto 4 og 5 nedenfor).

Bygg 08 og parken omkring dette vil måtte vike for nybygget. Parkskogen er ingen truet naturtype. Området er ingen naturmark, men deler av et godt etablert park/hageanlegg.

Figur 1: Parktrærne ved bygg 08.

2.1 Skogen

Naturområdet i østre del av reguleringsplanen består i hovedsak av løvfellende treslag som er vanlig i lavlandet omkring Trondheimsfjorden. Her har treslag som osp, bjørk, rogn, hegg og selje dominert fram til de senere årene. På grunn av det milde klimaet og næringsrikt jordsmonn (tynne avsetninger, men med høy bonitet (NIBIO: Arealressurskart - AR5) finner vi også et stort innslag av hassel her. I bunnskiktet er det mest husmoser, blåbærlyng og gras.

Klimaendringer har imidlertid gjort at både platanlønn og spisslønn nå setter modne frø, noe som har ført til et stort oppslag av unge trær av disse artene. I bunn- og feltskiktet er det et i tillegg et stort antall frøplanter/dvergplanter av disse artene. Dette vil føre til at denne skogsmarka – i likhet med skogområdene ellers på Ladehalvøya – om ganske få år vil være dominert av lønn, og med platanlønn som den mest tallrike arten. Denne utviklingen er det generelt lite å gjøre med, selv om mange mener at den er uønsket. Det er lite realistisk at en kan holde disse artene i sjakk for å ivareta

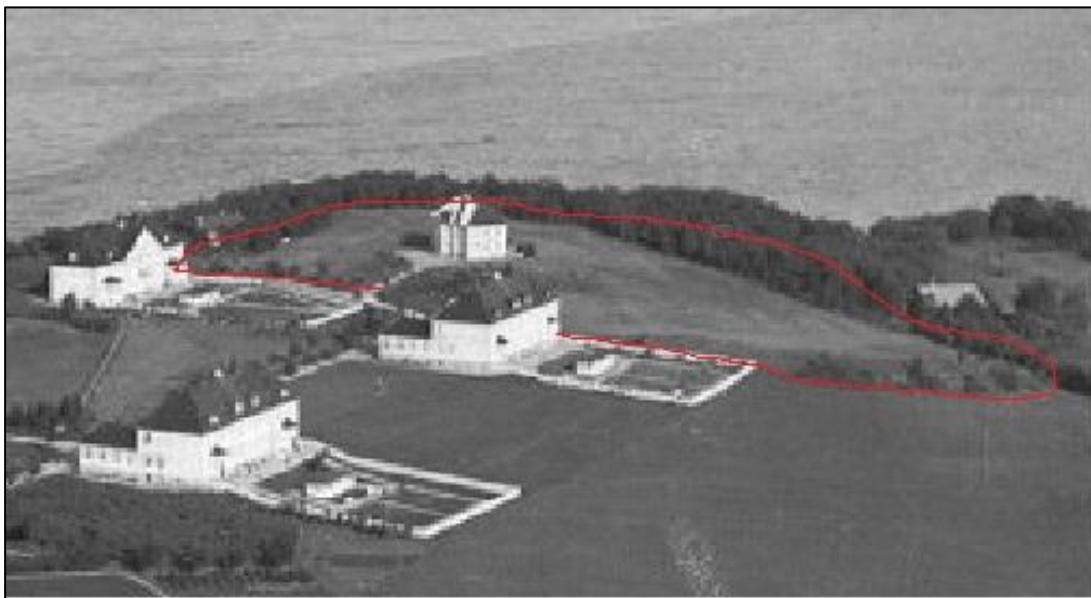
skogbiotopene og det skogsbildet vi har hatt fram til i dag. Lokalt og på begrensede områder vil en imidlertid kunne holde lønneskogen nede med hogst og annen mekanisk/manuell innsats. Her i kulturmiljøet og herregårdslandskapet på Østmarka bør en vurdere om dette kan la seg gjøre. Både bygningsmiljø, parkområder og natur/kulturskog er viktige bestanddeler i denne helheten.

Figur 2: Innslag av hassel viser at jordsmonn og klima er godt for plantevekst.

Figur 3: I skogen ser vi nå hvordan plantanlønn og spisslønn dominerer i feltskiktet. Om denne utviklingen fortsetter vil disse artene dominere skogsbildet om få år.

Figur 4: Regulert område for sikkerhetsbygget vist på flyfoto fra 1920-tallet.

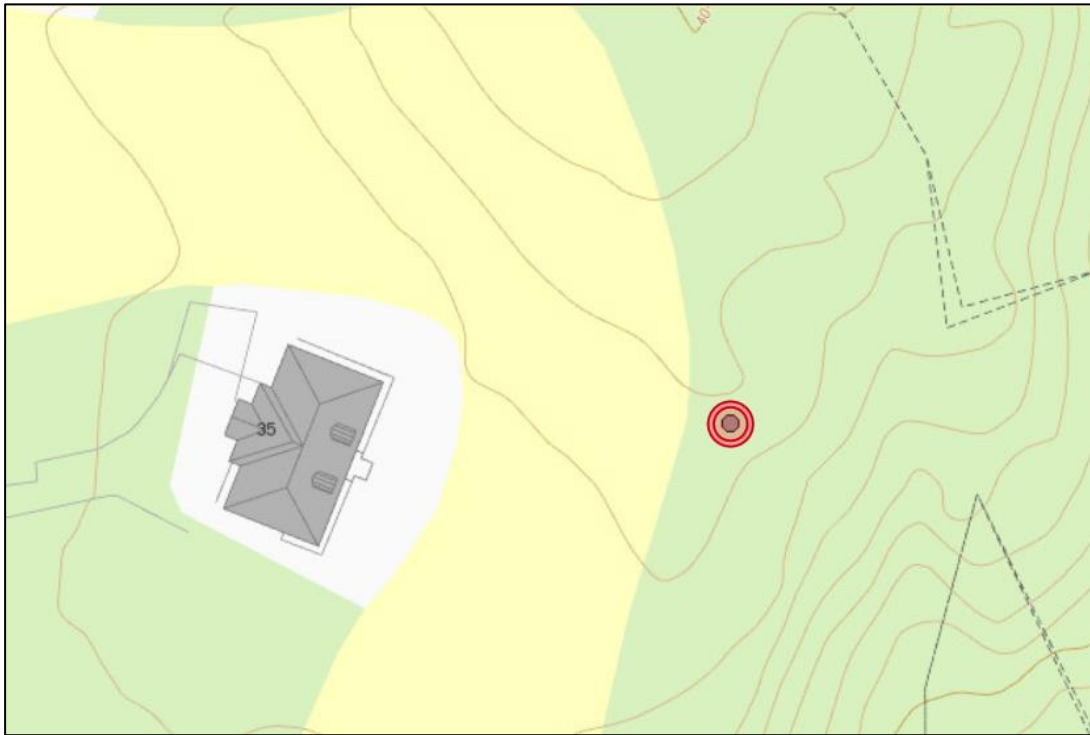
Figur 5: Planområdet fotografert fra lufta i dag.

2.2 Truede arter

I følge Naturbase er det funnet en rødlistet planteart i planområdet, og det er registrert en rødlistet dyreart. Plantearten er bergasal, mens dyrearten er kornkråke. Funnsted for bergasal ligger i byggeområdet, så her må en vurdere tiltak (flytting) når en har vurdert lokaliteten nærmere.

Kornkråka er et vanlig innslag i denne delen av Trondheim, men den hekker ikke innenfor planområdet. Etablering av sikkerhetsbygg ved Østmarka vil neppe påvirke denne artens forekomst i området.

Det vises ellers til omtale av de to artene nedenfor.

Figur 6: Funnsted av bergasal i regulert område (fra Naturbase). Bygg 08 sees til venstre

Bergasal (*Sorbus rupicola*) er en løvfellende busk eller lite tre i asalslekta innenfor rosefamilien.

Dette treet kan bli 3–5 m høyt, men er som regel lavere. Bladene er enkle, ovale, uregelmessig grunt tannete, og bredest ovenfor midten; på undersiden er de tett hvithårete. Det er som regel 7–9 par nerver. Bladene er avrundete i spissen og har smalt kileformet basis. Blomstene er hvite og sitter i brede halvskjermer. Frukten er rød eller tofarget rød/grønn, rund og 12–15 mm lang. Arten vokser på bratte steder på skrin jord, i berg og ur, og i kratt og skogkanter, helst på kalkgrunn.

Bergasal er utbredt på De britiske øyer, i Norge og Sverige, på den danske øya Bornholm og den estiske øya Saaremaa. I Norge finnes den i kyst- og fjordstrøk fra Halden i Østfold til Vega i Nordland.

Arten er antakelig oppstått ved en kromosomfordobling hos den mer sørlige arten sølvasal (*Sorbus aria*). Bergasal ble tidligere kalt «sølvasal», men på 1990-tallet oppdaget man at *Sorbus aria* kanskje vokser naturlig i Norge, og artsnavnene ble endret.

Figur 7: Bergasal ved Trondheimsfjorden. Foto: Heiko Liebel.

Kornkråke (*Corvus frugilagus*)

Kornkråke er en sjelden fugleart i Norge. Den finnes bare på 3 steder her til lands: ved Mjøsa, i Stavanger og i Trondheim. 2/3 av bestanden av kornkråke i Norge finnes i Trondheim. Byen har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på denne arten.

Biologi og forekomst

Kornkråke kom til byen i 1972 og etablerte seg på Brøset ved Reitgjerdet. Fortsatt oppholder mesteparten av bestanden seg i de østre bydelene der favorittstedene er Østmarka, Tunga, Jakobsli, Charlottenlund og Festningen.

I 2005 ble kornkråke for første gang også registrert hekkende på vestsida av Nidelva, på Kolstad. I 2005 er det registrert 9 kolonier med Østmarka som den største med 70 par. Utviklingen av kornkråke har vært positiv med en tendens til stabilisering mellom 260 og 310 siden 1991.

De fleste kornkråkekoloniene i Trondheim har hatt fast tilhold over lang tid, mens andre har flyttet mye rundt, sannsynligvis på grunn av menneskelige inngrep ved hogst av hekketrær og stressende tiltak. Trondheims bestand av kornkråke regnes for å ha fast tilholdssted her, men merket ungfugl kan trekke ut og er gjenfunnet så langt av sted som på Færøyene og Island.

(Kilde: Trondheim kommune, Miljøenheten - Landbruk og Naturforvaltning).

Figur 8: Kornkråke. Foto: Einar Kongshaug

2.3 Tiltak for å sikre naturmarka

Vi vil foreslå at den randvegetasjonen som går tapt i forbindelse med tomtearrondering for nytt sikkerhetsbygg søkes reetablert med stedegne arter i forbindelse med opparbeiding av uteområdene etter endt utbygging. Dette gjelder nye skjæringsskråninger og evt. fyllinger mot skogsmarka. For å forebygge stormfelling av trær er det spesielt viktig å få reetablert stormsikker randsone etter inngrep i forbindelse med utbyggingen.